

Justitsministeriet

ashj@jm.dk

lhl@jm.dk

insolvensretskontoret@jm.dk

forvaltningsretskontoret@jm.dk

Sagsnummer 202600949

5. oktober 2026

Høringssvar over forslag til lov om ændring af retsplejeloven Etablering af Statsadvokaten og udvidelse af statslige myndigheders adgang til at møde i retten ved ansatte på myndighedsområdet m.v.

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive dette høringssvar.

Danske Advokater støtter etableringen af Statsadvokaten som en specialiseret statslig proces- og rådgivningsfunktion.

Danske Advokater anbefaler:

Klare rammer for Statsadvokatens faglige uafhængighed og for den øverste leders udnævnelse og afskedigelse.

Krav om advokatuddannelse, løbende efteruddannelse og formel møderet ved de højere instanser for ansatte ved Statsadvokaten, der fører retssager.

Danske Advokater kan ikke støtte den foreslåede generelle mødeadgang for ansatte hos andre statslige myndigheder i § 260, stk. 6.

Danske Advokater anbefaler:

At den foreslåede generelle mødeadgang i § 260, stk. 6, udgår eller som minimum afventer den planlagte evaluering i 2029 af ændringerne i statens indkøbsstrategi.

At behovet for yderligere hjemtagning og konsekvenserne for kvalitet, statens omkostninger og konkurrencen afdækkes, før en bredere ordning overvejes.

1. Statsadvokaten

Danske Advokater støtter overordnet etableringen af Statsadvokaten. Myndighedens etablering ligger i naturlig forlængelse af, at regeringen har besluttet at konkurrenceudsætte statens brug af advokatydelse, og tilsvarende hjemtage visse advokatopgaver. En specialiseret statslig organisation kan samle og udvikle kompetencer inden for civil retssagsførelse og juridisk rådgivning på tværs af staten. Når medarbejderne arbejder med disse opgaver, er der grundlag for et stærkt fagligt miljø og solid proceserfaring. Det kan styrke kvaliteten og sammenhængen i statens retssagsførelse og rådgivning. For

Danske Advokater er det samtidig væsentligt, at ordningen får klare rammer for Statsadvokatens faglige uafhængighed og medarbejdernes kvalifikationer.

1.1. Uafhængighed

Ordningen kræver klare rammer for Statsadvokatens faglige uafhængighed. Det er derfor positivt, at justitsministeren efter lovforslagets pkt. 2.1.3 kan pålægge Statsadvokaten en opgave, men ikke instruere om den juridiske vurdering eller den konkrete procesførelse. Den opdragsgivende myndighed kan fastlægge opgavens rammer, mens Statsadvokaten selvstændigt må vurdere, om myndighedens instrukser er lovlige, saglige og forenelige med de faglige og etiske krav.

Statsadvokaten bør så vidt muligt kunne udføre sine opgaver med den uafhængighed og integritet, som retsplejelovens regler sikrer advokater. Det bør derfor beskrives, hvordan uenighed med den opdragsgivende myndighed håndteres, herunder om Statsadvokaten kan eller skal frasige sig en opgave. Det bør også fremgå, hvordan den faglige uafhængighed beskyttes i forhold til ledelsen, resultatkrav og eventuelle ansættelsesretlige reaktioner.

1.2. Ansættelse og kvalifikationskrav for Statsadvokatens øverste leder

Lovudkastet angiver ikke, hvordan Statsadvokatens øverste leder udnævnes, hvem der træffer afgørelse om ansættelse, eller hvilke personlige og faglige kvalifikationer der kræves. Det er væsentligt, fordi lederen får ansvar for en myndighed, der skal føre retssager for staten, herunder principielle sager, og være fagligt uafhængig af justitsministeren i opgavevaretagelsen.

For at understøtte uafhængigheden anbefaler Danske Advokater, at udnævnelsen behandles i Regeringens Ansættelsesudvalg. Den øverste leder skal som minimum opfylde betingelserne for at blive dommer.

Danske Advokater anbefaler desuden, at Statsadvokatens øverste leder indplaceres blandt statens øverste embedsmænd. Løn- og ansættelsesvilkårene bør afspejle stillingens ansvar og betydning og understøtte rekrutteringen af højt kvalificerede kandidater. Ved fastlæggelsen af vilkårene kan der blandt andet hentes inspiration fra rigsadvokatens løn- og ansættelsesvilkår.

Det bør endvidere overvejes at fastsætte en særlig ansættelsesretlig beskyttelse for den øverste leder efter forbillede af Forbrugerombudsmandens ordning i markedsføringslovens § 25, stk. 3. Det kan eksempelvis ske ved tidsbegrænset udnævnelse og ved at fastsætte udtømmende grunde til afskedigelse uden ansøgning. Udnævnelses- og afskedigelsesmodellen bør fremgå klart af loven, så den faglige uafhængighed også understøttes institutionelt.

1.3. Ansatte ved Statsadvokaten

Danske Advokater støtter, at medarbejdere ved Statsadvokaten kan opnå advokatbeskikkelse, og at en juridisk stilling med retssagsførelse som en væsentlig del af arbejdet kan medregnes som praktisk juridisk virksomhed. Medarbejderne får dermed mulighed for at opbygge proceserfaring, som de også kan anvende ved et senere skift til advokatbranchen.

Danske Advokater har tillid til, at Statsadvokaten vil vurdere og udvikle medarbejdernes kompetencer.

Når ansættelse med retssagsførelse kan medregnes ved opnåelse af advokatbeskikkelse, bør der samtidig stilles klare og dokumenterbare faglige krav. Vi anbefaler derfor, at medarbejdere, der fører retssager, skal gennemføre advokatuddannelsen og omfattes af et krav om løbende efteruddannelse. Ved landsretterne og Højesteret bør der desuden gælde tilsvarende formelle krav til møderet. Det vil skabe et fælles fagligt fundament, styrke kvaliteten af retssagsførelsen og lette overgangen mellem Statsadvokaten og advokatbranchen.

Statsadvokatens ansatte skal virke som embedsmænd. Danske Advokater støtter derfor, at en advokatbeskikkelse, som de har eller opnår, straks deponeres. De ansatte skal således ikke anvende advokattitlen i deres virke hos Statsadvokaten eller være underlagt Advokatrådets tilsyn og Advokatnævnets disciplinære system.

Bemærkningerne nedenfor angår alene ordningen for Statsadvokatens ansatte og uddyber vores anbefalinger om uddannelse, efteruddannelse og møderet.

1.3.1. Uddannelse

Det følger af lovudkastets pkt. 2.3.1.1, sammenholdt med pkt. 2.3.3, at ansatte ved Statsadvokaten, som ønsker advokatbeskikkelse, skal opfylde retsplejelovens almindelige betingelser. De skal herunder gennemføre advokatuddannelsen og bestå advokateksamen og retssagsprøven. For medarbejdere, der fører retssager uden at søge beskikkelse, er advokatuddannelsen efter forslaget ikke et krav.

Retssagsførelse bliver en af Statsadvokatens kerneopgaver. Danske Advokater anbefaler derfor, at gennemførelse af advokatuddannelsen gøres obligatorisk for alle medarbejdere, der fører retssager. Det vil give kredsen af personer, der møder i retten, et fælles, dokumenteret fagligt fundament, styrke kvaliteten af retssagsførelsen og tilliden til ordningen.

1.3.2. Efteruddannelse

Det fremgår af lovudkastets pkt. 2.3.2, at Justitsministeriet har overvejet, men fravalgt, et krav om løbende efteruddannelse for Statsadvokatens ansatte svarende til retsplejelovens § 126, stk. 5. Bemærkningerne redegør ikke nærmere for, hvorfor kravet er fravalgt.

Danske Advokater anbefaler, at Statsadvokatens medarbejdere, der fører retssager, omfattes af et krav om løbende og dokumenterbar efteruddannelse svarende til advokaters. Det er en naturlig forlængelse af anbefalingen om advokatuddannelse og af Kodex VIIs krav om løbende faglig udvikling. Efteruddannelsen bør blandt andet omfatte advokatetik og områder, som medarbejderne ikke nødvendigvis beskæftiger sig med i det daglige. Det vil styrke kvaliteten af retssagsførelsen og gøre det lettere at skifte mellem Statsadvokaten og advokatbranchen.

Behovet for løbende efteruddannelse bliver særligt tydeligt, hvis en medarbejder efter flere års ansættelse ved Statsadvokaten får udleveret en deponeret beskikkelse. Under ansættelsen har medarbejderen ikke været omfattet af advokaters krav om obligatorisk efteruddannelse. Det er derfor usikkert, om vedkommendes viden om advokatetik og andre advokatfaglige krav er ajourført.

Hvis et tilsvarende krav ikke indføres for Statsadvokatens ansatte, bør bemærkningerne som minimum beskrive, hvordan relevant efteruddannelse sikres i praksis, herunder dens omfang, indhold og dokumentation.

1.3.3. Møderet

Retssagsførelse bliver en central og specialiseret opgave for Statsadvokaten. Det giver medarbejderne mulighed for løbende at opbygge proceserfaring i et stærkt fagligt miljø. Danske Advokater kan derfor tilslutte sig, at ansatte med en dansk juridisk bachelor- og kandidatuddannelse får adgang til at møde i retten på Statsadvokatens vegne.

Kravene til medarbejdernes møderet bør dog afspejle, hvilken instans de møder ved. Efter den foreslåede § 260, stk. 7, kan Statsadvokatens ansatte møde ved alle instanser uden at opfylde de møderetskrav, der gælder for advokater efter retsplejelovens kapitel 13. Medarbejderne *kan* under ansættelsen aflægge prøve efter § 133 og få ansættelsestid, efter bestået prøve, medregnet efter § 134, stk. 1. Det er imidlertid ikke en betingelse for, at de kan møde ved landsretterne eller Højesteret på Statsadvokatens vegne.

Lovforslaget fremhæver, at møderetsreglerne skal understøtte en kvalificeret, effektiv og korrekt behandling af retssager. For advokater varetages dette hensyn blandt andet gennem kravene i retsplejelovens §§ 133 og 134. Hensynet gælder også, når Statsadvokatens ansatte møder ved landsretterne og Højesteret. Danske Advokater anbefaler derfor, at tilsvarende krav gælder for medarbejderne ved Statsadvokaten. Det vil sikre et fælles fagligt fundament for advokater og Statsadvokatens retssagsførende medarbejdere.

1.4. Aktindsigt

Danske Advokater finder det principielt vigtigt, at borgernes retssikkerhed og position over for staten og andre offentlige myndigheder styrkes. Det ligger i forlængelse af regeringens fokus på at skabe en bedre balance i sager, hvor borgeren møder det offentlige som modpart. Adgang til aktindsigt er i den sammenhæng et væsentligt retssikkerhedsmæssigt redskab, som bidrager til gennemsigtighed og styrker borgerens mulighed for at varetage sine rettigheder.

Vi har samtidig forståelse for de hensyn, der ligger bag den foreslåede model, og for behovet for at sikre rammer, der gør det muligt for Statsadvokaten at varetage opgaver og interesser på en hensigtsmæssig måde.

Danske Advokater kan på den baggrund tilslutte sig den foreslåede ordning. Bemærkningerne udfolder begrundelsen for undtagelsen i den foreslåede § 147 l og præciserer, at der fortsat kan søges aktindsigt hos den opdragsgivende myndighed. Her gælder blandt andet undtagelsen i offentlighedslovens § 27, nr. 4, og pligten til at udlevere relevante oplysninger om sagens faktiske grundlag efter § 28, stk. 1, 1. pkt.

1.5. Vidneudelukkelse

Overordnet er det Danske Advokaters synspunkt, at kredsen af personer, der er omfattet af reglerne om vidneudelukkelse, ikke bør udvides mere end nødvendigt. De hensyn, som beskytter det fortrolige forhold mellem advokat og klient, gør sig imidlertid i væsentlig grad gældende for Statsadvokaten. Hvis Statsadvokaten skal kunne rådgive og repræsentere statslige myndigheder effektivt, må myndighederne kunne kommunikere fortroligt og give Statsadvokaten alle relevante oplysninger.

Danske Advokater kan derfor tilslutte sig forslaget. Bemærkningerne begrundes ordningen i ligheden mellem forholdet mellem Statsadvokaten og den opdragsgivende myndighed og forholdet mellem en advokat og dennes klient. Vi forudsætter, at vidneudelukkelsen som anført i bemærkningerne afgrænses til de ansattes virksomhed i form af rådgivning og retssagsførelse og ikke omfatter rent administrative forhold.

2. Udvidelse af statslige myndigheders adgang til at møde ved egne ansatte

Danske Advokater kan ikke støtte den foreslåede § 260, stk. 6, som giver statslige myndigheder generel adgang til at ansætte jurister med det særlige formål at føre retssager.

Adgangen rækker videre end de konkrete hjemtagelser, der indgår i omlægningen af statens indkøb af advokatydelse. Behovet for en så bred ordning og dens faglige, økonomiske og konkurrencemæssige konsekvenser er ikke tilstrækkeligt belyst.

Danske Advokater støtter ambitionen om at give flere advokatvirksomheder mulighed for at konkurrere om statens opgaver. Forslaget kan imidlertid føre til, at retssager hjemtages frem for at blive konkurrenceudsat, og dermed mindske det marked, som omlægningen skal åbne for, at der kommer flere virksomheder på. Forslaget bør derfor også vurderes i lyset af den politiske aftale af den 5. april 2018 om fair og lige konkurrence mellem offentlige og private aktører, indgået mellem den daværende regering (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre, som efter vores opfattelse fortsat er relevant som udtryk for de politiske principper for offentlig erhvervsaktivitet.

Forslaget kan desuden svække den kvalitetssikring, der ligger i, at en sag vurderes med friske øjne uden for den myndighed, hvor den er opstået. Når Statsadvokaten eller en ekstern advokat overtager en sag, vil myndighedens sagsbehandling, retlige vurdering og processtrategi gennemgås på ny. Det kan føre til en anbefaling om forlig eller om helt eller delvist at tage bekræftende til genmæle. Denne selvstændige vurdering har betydning for kvaliteten af retssagsførelsen og borgerens retssikkerhed.

Vi finder desuden den faglige og etiske ramme for ansatte, der møder efter den foreslåede § 260, stk. 6, utilstrækkelig. De vil hverken være underlagt den samlede regulering, der gælder for advokater, eller en ramme svarende til den, der foreslås for Statsadvokatens ansatte. Ifølge lovforslagets bemærkninger vil de heller ikke være omfattet af reglerne om god skik for rettergangsfuldmægtige i retsplejelovens § 267 a. For Statsadvokatens ansatte forudsættes det derimod, at deres embedsmandspligter efter Kodex VII ved retssagsførelse fortolkes i lyset af relevante advokatetiske regler, herunder pligterne over for retten og modparten. Lovforslaget angiver ikke, hvilke tilsvarende krav der skal gælde for ansatte, som møder efter stk. 6.

En juridisk kandidatuddannelse er et vigtigt grundlag, men retssagsførelse kræver også proceserfaring og løbende kompetenceudvikling. Kravene til retssagsførende medarbejdere bør ikke alene bero på den enkelte myndigheds vurdering.

Danske Advokater anbefaler på baggrund af ovenstående, at den foreslåede § 260, stk. 6, udgår. En bredere adgang bør først overvejes, når behovet og konsekvenserne er undersøgt, eksempelvis ved evalueringen i 2029.

Hvis forslaget alligevel gennemføres, bør en ansat alene kunne møde for sin egen ansættelsesmyndighed. Det vil skabe klarhed om instruktionsbeføjelser og ansvaret for sagen. Fastholdes adgangen til at møde

for andre myndigheder, bør »eget myndighedsområde« defineres klart, og ansvarsfordelingen og håndteringen af interessekonflikter reguleres. Der bør desuden fastsættes kriterier for egnede sagstyper og tilstrækkelig sagsvolumen samt krav til medarbejdernes uddannelse, efteruddannelse, proceserfaring og møderet.

3. Afsluttende bemærkninger

Danske Advokater støtter etableringen af Statsadvokaten som en specialiseret statslig proces- og rådgivningsmyndighed. Vi støtter også, at medarbejderne kan opnå advokatbeskikkelse under ansættelsen, forudsat at beskikkelsen straks deponeres.

For at sikre kvaliteten og tilliden til ordningen anbefaler vi klarere rammer for Statsadvokatens faglige uafhængighed og den øverste leders vilkår samt dokumenterbare krav til uddannelse, efteruddannelse og møderet for medarbejdere, der fører retssager.

Den foreslåede generelle adgang i § 260, stk. 6, til at ansætte jurister med retssagsførelse som særlig opgave bør derimod udgå. Den åbner for retssagsførende funktioner uden en tilsvarende samlet faglig og etisk ramme og kan svække den fornyede vurdering af en sag uden for den myndighed, hvor den er opstået. Hvis der fortsat ønskes en bredere ordning, bør den som minimum afvente den planlagte evaluering i 2029 af ændringerne i statens indkøbsstrategi og en nærmere kortlægning af behovet samt de faglige, organisatoriske, økonomiske og konkurrencemæssige konsekvenser.

Danske Advokater står naturligvis gerne til rådighed for uddybende spørgsmål og dialog om den nærmere udformning af ordningen.

Med venlig hilsen

Karsten Lauritzen
Adm. direktør
Danske Advokater